

KOSE TEATAJA

KOSE VALLA INFOLEHT

**lumi on maas
mets ei kohise
ei kohise enam
mööda humiseb elu
kas kuuled kuljuseid
kurinaid
keegi on ööselgi teel
kes seal läheneb
valendaval väljal
kiiruga ülepeakaela
sa pead ta ära tundma
äkki
et hinge jääda**

Mats Traat

Kaunist advendiaega ja rahulikku jõuluootust!

**Kose Vallavolikogu
Kose Vallavalitsus**

SÜNNIPÄEVAD

80

HEINO JUURSALU, VÄINO LOIK, LEMMI VENTSEL, TIJU VIMB

75

MAI PREMET, EO-RIINA TALVET

70

HILLAR JÜRGENSON, LAIVI LAUSEN, KAJA-MARIT MANDER,
MAIE PEETRIK, VAIKE SALUMÄGI, ÜLO TÕNUS, ÜLO VOSMI

65

ERIKA KERNER, IVO LIBLIK

60

TÕNU EVARTOV, ENE HIETAM, ALEKSANDER JATSKO, HEINO KALLASTE,
MART KATKOSILT, ÜLLE KEMPI, REET LAANEMETS, HELGI LUIGE,
URVE MÄENURM

SÜNNID

ALEKS SANDER PAHKA, SANDRA AEDVER

KOSE VALLAVOLIKOGUS 17. 11. 2011

Volikogu istungist võtsid osa volikogu liikmed: Eero Leedma, Astrid Ojasoon, Aivar Pohlak, Aarne Puistama, Uno Silberg, Eha Sepp, Tõnno Tiis, Eerika Kesküla, Margus Proos, Merike Kummel, Aksa Veinpalu.

Puudusid: Irina Meinvald, Alvar Kasera, Timo Nikitin, Vello Kivistik, Tiia Rodi, Kalle Porman.

Kutsutud: Abivallavanem- maanõunik Merle Pussak, vallavanem Vello Jõgisoo, SA Harju Ettevõtlus- ja Arenduskeskuse juhataja Kaupo Reede, Politsei- ja Piirivalveameti Põhja Prefektuuri piirkonnavanem Margo Väina ja piirkonnapolitseinik Marje Langerpaur. Osales Arvo Taimla.

Volikogu esimees Astrid Ojasoon avas volikogu istungi. Võeti vastu otsus täiendada päevakorda punktiga „Vara tasuta kasutamise lepingu pikendamine MTÜ Ravila Külaarendamise Seltsiga“. Volikogu kinnitas päevakorra.

1. SA Harju Ettevõtlus- ja Arenduskeskuse tegevusest andis tutvustava ülevaate juhataja Kaupo Reede.

Volikogu võttis informatsiooni teadmiseks.

2. Politsei- ja Piirivalveameti Põhja Prefektuuri piirkonnavanem Margo Väina ja piirkonnapolitseinik Marje Langerpaur andsid ülevaate kuritegevuse statistikast Kose vallas. Volikoguliikmed esitasid ettekandjatele küsimusi. Politseiametnikud juhtisid tähelepanu alaealiste poolt toimepandud väärtegevuste juhtumite suurenemisele, mis on põhiliselt pandud toime alkoholiseaduse ja tubakaseaduse rikkumistena. Juhtisid tähelepanu ka alkoholimüügikohtade paljususele Kose vallas ning muudele kuritegevusega seotud probleemidele. Volikogu võttis informatsiooni ja ettepanekud teadmiseks.

3. Määrusega nr 83 kehtestati Kose valla üldplaneering. Harju Maavanem on oma 28.10.2011 kirjaga andnud Kose valla üldplaneeringule heakskiidu. Määrus jõustub 01.01.2012.

4. Otsusega nr 111 kehtestati Kose vallas, Kose alevikus, Karla kinnistu detailplaneering. Detailplaneeringu koostamise eesmärgiks on Karla kinnistu elamukruntideks ja teemaaks jaotamine, sihtotstarvete, ehitusõiguse, juurdepääsuteede ja tehnovõrkude paigutuse määramine. Sellekohane teave ilmus 1.04.2008 ajalehes „Harju Elu“.

5. Otsusega nr 112 tuvastati Kose vallas, Kose alevikus, Ujula tänaval asuva garaažikompleksi peremehetus ja võeti nimetatud ehitise Kose valla valdusse.

Kose Vallavolikogu 16.06.2011 otsusega nr 100 „Peremehetu ehitise hõivamine“ võeti peremehetu ehitisena arvele Kose vallas, Kose alevikus, Ujula tänaval asuv garaažikompleks. Peremehetu ehitise hõivamise teade avaldati juulikuu 2011 „Kose Teatajas“ ja 15.09.2011 väljaandes „Ametlikud teadaanded“. Vastuväiteid ehitise peremehetuse kohta Kose Vallavalitsusele esitatud ei ole.

6. Otsusega nr 113 otsustati pikendada Kose Vallavalitsuse ja MTÜ Ravila Külaarendamise Seltsi vahel 26.04.2004 sõlmitud vara tasuta kasutamise lepingut nr 4-6/77 kuni 26.04.2020.

Üldinformatsioon.

OÜ Kose Vesi juhataja Margus Proos ettekanne veemajandusprojektide hetkeolukorrast ja Konkurentsiametiga kooskõlastatud veeteenuse hinnataotlusest.

Konkurentsiamet kooskõlastas OÜ Kose Vesi veeteenuse hinnataotluse.

1. jaanuarist 2012 hakkavad kehtima veeteenuse uued hinnad. Täpsem info www.kosevesi.ee

Õhukvaliteedi mõõtmiste tulemustest Karla külas ja Kose-Uuemõisa alevikus andis ülevaate abivallavanem-maanõunik Merle Pussak. Kose vallas asuvatest ettevõtetest on toimunud õhuseire Steelmanni OÜ ja Baltian Rautavalimo OÜ territooriumil. Kummagi ettevõtte puhul ei täheldatud õhusaastet. www.klab.ee/files/kose_valla_mootmised_26102011.doc

Kodanik Arvo Taimla tutvustas volikoguliikmete oma nägemust ning hinnangut õhuseire tulemustele ja olukorda seoses Steelmann OÜ tootmisega. Volikogu keskkonnakomisjon ja vallavalitsus tegelevad probleemidega edasi.

Volikogu korraline istung toimub reedel, 16. detsembril 2011 kell 15.00 vallamaja saalis.

Täpsem ülevaade volikogus toimunud aruteludest ja hääletamisest koos vastuvõetud otsuste ning määrustega on kättesaadav valla kodulehelt www.kose.ee märksõna „volikogu/protokollid“ ja „volikogu/vastuvõetud/otsused/määrused“ alt. Sama informatsioon on kättesaadav kõikides valla raamatukogudes.

Astrid Ojasoon

Kose Vallavolikogu esimees

53730345 / astrid.ojasoon@okas.ee

KOSE VALLAVOLIKOGU MÄÄRUS

Kose

17. november 2011 NR 83

Kose valla üldplaneeringu kehtestamine

Kose valla üldplaneeringu ja üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise koostamine algatati 26.oktoobri 2006 Kose Vallavolikogu otsusega nr 70, mille eesmärgiks on Kose valla pikaajaliste arengusuundade määramine ja territooriumi funktsionaalse maakasutuse planeerimine koos uute elamu- ja tootmis/tööstus/ettevõtlusalade võimalike asukohtade määramisega ja Tallinn-Tartu-Luhamaa mnt trassi määramisega ehitustegevuse suunamiseks ja koordineerimiseks. Üldplaneeringu ja üldplaneeringu keskkonnamõju strateegiline hindamise koostas Arhitektibüroo Novel OÜ. Üldplaneering võeti vastu Kose vallavolikogu 25.09.2008 otsusega nr 176. Kose Vallavolikogu 17.12.2008 otsusega nr 191 tunnistati kehtetuks Kose Vallavolikogu 25.09.2008 otsus nr 176 „Kose valla üldplaneeringu vastuvõtmine“. Üldplaneering võeti vastu Kose Vallavolikogu 18.06.2009 otsusega nr 233. Üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruanne kiideti heaks Keskkonnaameti Harju-Järva-Rapla regiooni 22.04.2010 kirjaga nr HJR 6-8/09/28495-5. Avaliku väljapaneku ajal esitatud avaldustest ja ettepanekutest ei leidnud lahendust 24 ja 18.04.2011 toimus Harju Maavalitsuse planeeringute järelevalve komisjoni arutelu. Harju Maavanem on oma 28.10.2011 kirjaga nr 2.1-13k/4567 andnud Kose valla üldplaneeringule heakskiidu.

Arvestades eelnevat ja võttes aluseks kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 22 lõike 1 punkti 31 ja planeerimisseaduse § 24 lõiget 3 ja halduskohtumenetluse seadustiku § 9 lõike 1, § 91 lõike 1,

KOSE VALLAVOLIKOGU M Ä Ä R A B:

§ 1. Kehtestada Kose valla üldplaneering vastavalt lisale.

§ 2. Avaldada teade üldplaneeringu kehtestamise kohta ajalehes „Kose Teataja“ ja „Harju Elu“ ühe kuu jooksul planeeringu kehtestamise päevast arvates.

§ 3. Tunnistada kehtetuks Kose Vallavolikogu 25.06.1998 määrus nr 7 „Kose valla üldplaneeringu kehtestamine“.

§ 4. Määruse peale võib halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras esitada kaebuse Tallinna Halduskohtule 30 päeva jooksul arvates otsuse teatavakstegemisest.

§ 5. Määrus jõustub 01.01.2012.

Astrid Ojasoon

Kose Vallavolikogu esimees

2011 AASTAL KOSE VALLAS TEHTUD ÜHISVEEVÄRGI TÖÖDEST

2008 aastal alustatud Kose aleviku Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondi poolt kaasrahastatav veemajandusprojekt läheneb lõpule.

Suvel lõpetati Alu ja Kose-Risti piirkondade vee- ja kanalisatsioonitorustike ehitused. Sellega on kõik torustike rekonstrueerimis- ja ehitustööd Kosel lõppenud. Ühisveevärgi ja –kanalisatsioonitorustike laiendamisega eelkõige Kose-Risti ja Kehra suunas on loodud liitumisvõimalused 215 kinnistule ja elamuarendusalale. Novembri keskpaigaks olid esitanud taotlused liitumiseks 104 kinnistu esindajad, kelledest realselt oli teenusega liitunud ja tarbima hakanud 59.

Torustike uuendamised on madalamaks viinud trasside kasutuskulud - veekaod trassides on nulli lähedased ning puuduvad ka kanalisatsioonitorustike tehnilisest seisukorrast tingitud avariid.

2010 aasta hilissügisel AS Nordecon poolt alustatud Kose uue reoveepuhasti ehitustööd said õige hoo sisse

Euroopa Liit
Ühtekuuluvusfond

Eesti tuleviku heaks

KESKKONNAINVESTEERINGUTE
KESKUS

selle aasta varakevadel. Kõige suuremat peavalu valmistas ehitajale kuni 6m sügavusele rajatud betoonmahutite ehitamine – pinnas oli geoloogiliselt keeruline ja tööd seetõttu komplitseeritud. Suve keskel monteeriti hoone, augusti lõpus alustati seadmete paigaldusega.

7. november oli see päev kus peatati Kose aleviku vana reoveepuhasti töö ning asula reovesi juhiti uude puhastisse. Novembri lõpus käivitati ka reovee puhastamise tehnoloogilises protsessis tekkiva muda pressimise ja kompostimise seadmed.

Lõplikult saab reoveepuhasti töö seadistatud ja üle antud OÜ-le Kose Vesi veebruaris 2012.

Augusti alguses alustati viimaks Vardja küla ühisveevärgi rekonstrueerimistöid, mis finantseerimisvahendite puudumise tõttu oli veninud mitmeid aastaid.

Vahetati välja kõik küla veetorustikud, üldpikkusega ligi 900jm ning uuendati Vardja puurkaev-pumpla kogu tehnoloogiline sisustus. Sinna paigaldati vees lahustunud raua eraldamiseks rauaeraldusfiltrid ning pumpla tööd edastavad kaugjälgimisseadmed.

Veetrasside uuendamistööd viis läbi OÜ Vesiehitus, puurkaev-pumpla rekonstrueerimise OÜ Callefiks. Kõik tööd lõpetati oktoobri lõpuks.

Tehtud tööde eest tasusid SA Keskkonnainvesteeringute Keskus ja OÜ Kose Vesi.

Kokku läksid tööd maksma 45 673 eurot.

Tehtud tööde tulemusena vähenes tarbija juures kraanist väljuvas vees rauasisaldus üle paarikümne korra, olles täna maksimaalsest lubatust piinormist seitse korda madalam.

Lisaks eelpool kirjutatule investeerisime üle 35 000 euro Kose-Uuemõisa, Vardja, Sepa reoveepuhastite seadmete uuendamisele ja nende töö tõhustamisele.

Margus Proos

OÜ Kose Vesi juhataja

KONKURENTSIAMET KOOSKÕLASTAS OÜ KOSE VESI HINNATAOTLUSE

Täna hetkel kehtiv vee- ja kanalisatsiooniteenuse hind Kose vallas kehtestati Kose Vallavalitsuse 16.11.2009 määrusega nr 6 ja see kehtib alates 01.03.2010. Vahepeal ei ole hinnatõusu taotletud. Alates 1.11.2010 jõustunud ÜVK seaduse §141 lõige 3 alusel tuleb OÜ-l Kose Vesi kooskõlastada edaspidi veeteenuse hind Konkurentsiametiga.

Eelmisest hinnataotlusest möödunud kahe aasta jooksul on ellu viidud enamik Kose aleviku reoveekogumisala ÜF poolt kaasrahastatavast veemajandusprojektist - tasutud on ehitustööde eest omaosalusena 1,08 milj. eurot. Tõusnud on märkimisväärselt nii elektrienergia hind ja selle tarbitav kogus kui ka keskkonnatasud. Allpool toodud tabelis on näha kõige enam muutunud kululiigid.

Nimetus	Ühik	2010	2011 E	Muutus (%)	2012 E	Muutus (%)
Keskkonnatasud	EUR	19 695	23 690	20%	24 550	4%
Elektrienergia	EUR	31 811	42 940	35%	49 717	16%
Kulum	EUR	50 021	98 008	96%	254 104	159%
Laenukohustused	EUR	7 627	25 787	238%	95 788	271%
KOKKU	EUR	109 154	190 425	74%	424 159	123%

Ilma teenuse tariifi tõstmata ei ole OÜ-l Kose Vesi võimalik jätkata oma majandustegevust jätkusuutlikult. Ettevalmistusi taotluse koostamiseks alustasime 2011 aasta alguses. Taotluse esitasime Konkurentsiametile juuli lõpus. Edasi kestsid kolm kuud pingelised läbirääkimised ja täiendavate andmete edastamised Konkurentsiametile.

04. novembril 2011 kinnitas Konkurentsiameti peadirektor oma otsusega nr 9.1-3/11-009 OÜ Kose Vesi poolt taodeldud veeteenuse hinnad. Konkurentsiameti otsusega on võimalik tutvuda www.kosevesi.ee.

Kõige suurem sisuline muutus toimub abonenttasu arvestamise põhimõtetes. Veel täna kehtiva hinnakirja järgi lähtuti abonenttasude arvestamisel era- ja kortermajade puhul fikseeritud abonenttasust ning korterite arvust.

1 jaanuarist on aga kõikidele füüsilistele kui juriidilistele isikutele abonenttasu arvestamise aluseks tarbitava teenuse maht kuupmeetrites kuus.

Kehtima hakkavad uued veeteenuse hinnad 1. jaanuarist 2012.

Kindlasti ei röömusta järjekordse hinnatõusu uudis ühtegi meie klienti, kuid elades üha kallinevas ja meid ümbritseva keskkonna puhtusele üha suuremaid nõudmisi esitavas maailmas on see hinnatõus kahjuks paratamatu.

Omaltpoolt tagame kõigile Kose valla elanikele, meie klientidele, läbi tehtud ja lähiaastatel tehtavate investeeringute puhtama elukeskkonna ja kraanist tuleva puhta joogivee.

Margus Proos

OÜ Kose Vesi juhataja

1. jaanuarist 2012 kehtima hakkavad OÜ Kose Vesi poolt osutatavate veeteenuste hinnad:

	Hind km-ta	Hind km-ga
1. Tasu võetud vee eest	1,00 €/m ³	1,200 €/m ³
2. Tasu reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest	2,08 €/m ³	2,496 €/m ³
3. Abonenttasu ühisveevärgiga liitunutele sõltuvalt tarbimismahust kuus:		
0-15m ³ kuus	0,60 €/kuus	0,720 €/kuus
16-50m ³ kuus	3,00 €/kuus	3,600 €/kuus
51-100m ³ kuus	9,00 €/kuus	10,800 €/kuus
101-150m ³ kuus	15,00 €/kuus	18,000 €/kuus
151-200m ³ kuus	20,99 €/kuus	25,188 €/kuus
201 ja enam m ³ kuus	29,99 €/kuus	35,988 €/kuus

Abonenttasu ühisveevärgiga liitunutele, leitakse iga aasta 15. jaanuariks eelneva aasta tegeliku tarbimismahu jagamisel 12 kuuga, v.a, juhul kui tarbija liitumine toimus aasta keskel. Sellisel juhul jagatakse tarbimismaht kuude arvuga, mil tarbija oli liitunud ühisveevärgi süsteemiga.

4. Abonenttasu reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenusega liitunutele sõltuvalt tarbimismahust kuus:

	Hind km-ta	Hind km-ga
0-15m ³ kuus	0,87 €/kuus	1,044 €/kuus
16-50m ³ kuus	4,35 €/kuus	5,220 €/kuus
51-100m ³ kuus	13,04 €/kuus	15,648 €/kuus
101-150m ³ kuus	14,99 €/kuus	17,988 €/kuus
151-200m ³ kuus	30,44 €/kuus	36,528 €/kuus
201 ja enam m ³ kuus	43,48 €/kuus	52,176 €/kuus

Abonenttasu reovee puhastamise ja ärajuhtimise teenuse asutamisel, leitakse iga aasta 15. jaanuariks eelneva aasta tegeliku tarbimismahu jagamisel 12 kuuga, v.a, juhul kui tarbija liitumine toimus aasta keskel. Sellisel juhul jagatakse tarbimismaht kuude arvuga, mil tarbija oli liitunud ühiskanalisatsiooni süsteemiga.

KOSE VALLAVALITSUS TEATAB:

Kose Vallavalitsuse 24.10.2011 korraldusega nr 369 on vastu võetud Tuhala külas Metsaka kinnistu (33701:001:0026) detailplaneering. Väljapanek toimub 7.11.2011 kuni 5.12.2011 Oru Külakeskuses Oru külas. Planeeringu eesmärgiks on kinnistute jagamine elamu- ja maatulundusmaa sihtotstarbega kruntideks ja kruntidele ehitusõiguse määramine.

HARJU MAAVALITSUSE PRESSITEADE**Harjumaa koolivõrgu korrastamise kava valmis**

Harju maavanema poolt moodustatud maakondlik koolivõrgu korrastamise töörühm sai valmis koolivõrgu kava, mis näitab ära tugevamad gümnaasiumid Harjumaal uue põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse valguses. Töörühma kokkuvõtte esitatakse ettepanekuna Haridus- ja Teadusministeeriumile.

2010. aasta sügisel alustatud töö käigus fikseeris töörühm vastavalt uuele PGS-ile ära järgmised gümnaasiumite pidamise kriteeriumid. Kvalifitseeritud õpetajad ja õpetegevuse kvaliteet, kolm õppesuunda, turvalisuse, tervisekaitse ja õppekava nõuetele vastav õppekeskkond; haridustoetused, võimalikud regionaalsed koostööpiirkonnad, sh eesti keelest erineva õppekeelega piirkonnad (Paldiski, Maardu, Loksa, Kehra), harjumuslik õpilasaranne.

Lisaks põhjalikule analüüsile toimusid kohtumised ja arutelud kohalike omavalitsuste esindajatega, et leida ühiselt koostöö võimalused omavalitsuste vahel ning lahendused murekohtadele, nagu logistika, huvihariduse võimalused, õpilaskodud jne.

„Pika töö tulemusena käime ministeeriumile välja ettepaneku milline võiks välja näha tugev Harjumaa koolivõrk gümnaasiumite osas. Heameel on selle üle, et suur sisend kohtumistelt tuli omavalitsuste juhtidelt, mis näitab, et nad on aldid otsima ja leidma koostöö kohti,“ sõnas Rajasalu.

Analüüsi tulemusena leiti, et jätkusuutlikes koolides on gümnaasiumiastmes miinimum õpilaste arv 100. Seega koolivõrgu korrastamise töörühma ettepanekul jääksid Harjumaal 10 gümnaasiumi.

Täielik kokkuvõtte koos ettepanekutega Harjumaa koolivõrgu korrastamise kavast valmib novembrikuu jooksul.

PANIME KOSE NOORED PIMEDAL AJAL SÄRAMA

Juba kolmandat aastat toimus Kose valla koolides helkurikampaania – NOORED SÄRAMA. 3. - 9. novembrini kontrolliti, kas koolinoored kannavad helkurit. Külastati valla kõiki koole ning Kose-Uuemõisa ja Oru lasteaia koolieelikute rühmasid. „Haarang“ seisnes selles, et hommikul enne kooli algust seisime helkurvestidega ukse peal ning palusime kõikidel sisenejatel ette näidata oma helkur. Kontrollist ei pääsenud ka õpetajad. Kellel oli helkur korralikult riiete külge riputatud, see sai väikese üllatusena kommi. Kellel aga polnud helkurit, sellele kinkisime uue helkuri (täpsustuseks, et kõik jagatud helkurid on Maanteameti poolt heaks kiidetud ja omavad vastavat sertifikaati). Uue helkuri said ka need, kellel oli helkur küll koolikori küljes, kuid üleriiete küljes ei rippunud või hoopis tundus meile, et helkur ei ole töökorras. Kokku jagati sel sügisel valla koolides 500 helkurit (eelmisel aastal 530 ja üle-eelmisel aastal 600 helkurit)

OLE NÄHTAV JA KANNA OMA HELKURIT, ET OLEKSID PIMEDAS NÄHTAV!

Suur aitähh noortekogu liikmetele Kellile, Kadile ja Triinule, kes „haarangutel“ abiks olid.

Angela Kilk, Kose valla noorsootööspetsialist

UUEL AASTAL UUES KUUES....

2012 aastal muutub Kose Teataja väljaandmine. Meie vallalehte hakkab väljaandma kirjastus Kirilill AS kui väljakuulutatud hanke edukas pakkuja. Kirjastus Kirilill annab välja maakonnalehte Harju Elu, samuti Harku ja Kiili valla ajalehti.

Kose Teataja trükitakse A3 formaadis, nn. ajalehepaberile, mahuga 8 lehekülge, on täisvärviline.

Ajaleht ilmub 1 kord kuus, iga kuu esimesel täisnädala neljapäeval. Eesti Posti kaudu toimetatakse endiselt leht valla elanike postkastidesse.

Ajaleht kajastab Kose valla peamisi sündmusi, ametlikku teavet ja informatsiooni valla elust, aga samuti huvitavat informatsiooni ka Harjumaa kohta.

Ajalehte hakkavad koostama professionaalsed ajakirjanikud, kuid endiselt jääb võimalus osaleda lehe tegemises ka kõigil soovijatel. Kel tahtmist ning soovi, kirjutage ning saatke kaastööd endiselt koseteataja@kose.ee Viimane materjalide saatmise tähtaeg on iga kuu 23. kuupäev. On võimalus kutsuda ajakirjanik kajastama tähtsaid sündmusi.

Reklaamisoovist Kose Teatajas tuleb teada anda myyk@harjuelu.ee.

EESTI PARIMA KOOLISÖÖKLA VÄLJASELGITAMINE

Tervise Arengu Instituut kuulutas kuuendat korda välja üleriikliku võistluse parima koolisöökla leidmiseks. Konkursil võisid osaleda kõik üldhariduskoolide koolisööklad ja toitlustajad.

Konkursi „Parim Koolisöökla” eesmärgiks on parimate näidete varal innustada koolitoitlustajaid oma tööd tõhustama, et paraneks kokkade professionaalsus, tõuseks koolitoidu kvaliteet ja populaarsus õpilaste seas. Läbi aastate on konkursil osalenud 66 erinevat kooli üle Eesti.

Sel aastal osales antud konkursil ka Kose-Uuemõisa Lasteaed-Kool, kes valiti seitsme parima koolisöökla hulka. Osalemiseks esitasime ühe koolinädala menüü koos tehnoloogiliste kaartidega ja fotod koolisööklast. Finaali pääsenud koolid selgitas välja professionaalsetest toiduasjatundjatest koosnev žürii, kes võttis eelvooru hindamisel arvesse erinevate toidugruppide kasutamist menüüs, selle mitmekesisust, sobivust lastele, tehnoloogiliste kaartide korrektsust, menüü energia- ja toiteväärtust. Piltidelt hinnati söökla üldmuljet ja hügieeni. Finalistid võistlesid 4. novembril Eesti Näituste messikeskuses, kus toimus Tallinna Toidumess 2011.

4. novembril toimunud finaalis osalesid Kose-Uuemõisa Lasteaed-Kooli tublid ja staažikad kokad Mari Randoja ja Viive Oks. Etteantud ajaga tuli valmistada koolipäeva näidislõuna ning kala-köögiviljaroog, mida oleks võimalik ka koolis pakkuda. Meie kokad valmistasid peedisupi, küpsetasid õunapannkoogid ja kalaroaks oli hõbeheik köögiviljadega. Žürii ja toetajate arvates olid kõik võistlejad väga tublid ning valmistatud toidud maitsvad.

Välja jagati vaid esikoht ja selle sai Väana Mõisakool. Loodan, et see meeldiv kogemus ja tunnustus annab meie kokkadele juurde enesekindlust, jõudu ja tahtmist uuendustega kaasa minna. Meie ühine eesmärk on ju muuta laste toitumisharjumusi tervislikumaks. Parim tänu kokale on positiivne tagasiside nii lastelt kui ka töötajatelt ja seda on Kose-Uuemõisa kokad pidevalt saanud.

Aitäh tublidele kokkadele maitsvate toitude eest!

Külli Raamat

Kose valla toitlustusjuht

KODUNDUSRING KOSE-UUEMÕISA KÜLAKESKUSES

Maagilisel kuupäeval 11.11.11 toimus Kose-Uuemõisa Külakeskuses kodundusring. Juhendajaks oli Mari Randoja. Kodundusringis õppisid noored valmistama einevõileiba kartulisalatiga, singirulle ja täidetud mune. Kui kartulisalat, singirullid ja täidetud munad valmis said, siis kujundasid kõik ise oma einevõileiva. Mari õpetas kuidas toitu kaunistada ning muuta kauni välimusega see veel isuäratavamaks. Kui toit oli kaunistatud, õpiti ka õigesti lauda katma. Toidukõrvale said noored soovikorral juua kas morssi või teed. Kui laud kaetud, panime lauale põlema küünla ning kustutasime tuled ja siis hakkasime nautima maitsvat sööki. Söömise juurde sai õppida ka natuke lauakombeid. Noortele väga meeldis ise süüa valmistada ja ma arvan, et need, kes kodundusringis osalesid ei pea tundma enam piinlikust, kuidas lauas käituda. Neil jääb üle ainult natukene õpitud meelde tuletada. Samuti oskavad nüüd need noored ise valmistada näiteks enda sünnipäevaks maitsvat toitu. Kodundusring hakkab toimuma Kose-Uuemõisa Külakeskuses ükskord kuus. Järgmine kodundusring toimub 16. detsember kell 17.00.

Triinu Randoja

Kose-Uuemõisa

Külakeskuse juhataja/
noorsootöötaja

Projekt „Kodunduse ja käsitöö koolitus noortele“

Tervise hädad järjest varasemas eas on aina levima hakanud ning üheks suureks mõjutajaks on toitumine. Poest saab nälja korral alati midagi suhu pistmiseks, kuid kas see ka tervislik on ning kas sealt saab inimene vajalikud ained kätte. Samuti on üheks probleemiks see, et noortel puudub lauakatmise, -kommete, ja –kaunistamise oskused. Tihti ei tea noored lauaketist midagi, vaid käituvad nii nagu oma kodus, kuid sageli ei teata isegi seda, millises käes tuleb hoida nuga ja millises kahvlit, lauakatmisest rääkimata. Pole midagi paremat, kui osata käituda pidulikus lauas ning samamoodi katta ja kaunistada ise pidulik laud. Kui need oskused omandatud on, siis ei lähe need kunagi meelest ning noored ei pea tundma kuskil häbi, vaid saavad näidata ja õpetada ka teistele, kuidas tuleb peolauas käituda.

Tänapäeval kulutatakse väga palju raha kinkide jaoks, millel ei pruugi olla mingit väärtust ning tihti jäävad need kuhugi kapi peale tolmu koguma. Kingi väärtust ei hinnata tema kalliduses, vaid väärtuses ning milline kink saaks olla veel väärtuslikum, kui see, kuhu on inimene pannud enda käte soojust ja natuke oma hingest. Käesoleva projekti eesmärkideks oli kujundada noortes tervisliku toitumise harjumusi, arendada lauakatmise ja –kaunistamise ning serveerimise oskusi, lauakombeid ja hügieeni ning arendada noortes loovmõtlemist, läbi käsitöö ja lauakaunistamise. Põhiline finantseering tuli Avatud Noortekeskuse projektikonkursilt.

Projekti raames toimus mitmeid erinevaid käsitöö õpitube ja kodunduse õpituba.

Käsitöö õpitubade käigus õppisid noored erinevaid käsitöötehnikaid ning oskavad teha ilusaid ning armsaid kinke oma sõpradele, tuttavatele ja lähedastele. Näiteks õpiti laastumaali dekupaž tehnikas, siidilipsumaali, nõelviltimist, kaartide meisterdamist jpm.

Käsitöö ja kodunduse õpituba õpetab noortele enda loovust väljendama, samuti aitab see tekitada huvi käsitöö ja kodunduse vastu, mis on eestlaste südames ja kommetes olnud juba ammustest aegadest ning mis on näidanud, et Eesti rahvas on kultuurne rahvas.

Vaata pilte projekti tegevustest: <http://album.ee/kukulakeskus>

Triinu Randoja

Kose-Uuemõisa Külakeskuse juhataja/noorsootöötaja

EELKOOL KOSE-UUEMÕISA LASTEAED-KOOLIS

10. jaanuarist 2012 alustab Kose-Uuemõisa Lasteaed-Koolis tööd eelkool õpetaja Piret Sireli eestvedamisel.

Eelkool on mõeldud 6. ja 7. aastastele kooliminevatele lastele, kes alustavad septembris 2012 kooliteed Kose-Uuemõisa Lasteaed-Koolis. Eesmärgiks on anda võimalus koolikeskkonnaga tutvumiseks, kohanemiseks ja esimese koolikogemuse saamiseks.

Tunnid hakkavad toimuma üks kord nädalas teisipäeviti kell 15.30-16.00 ning 16.20-16.50.

Esimesele kohtumisele ootame ka lapsevanemaid kella 18.00.

Lisainformatsiooni saab telefonil 6751 401 või tulla kohale Pargi 6 Kose-Uuemõisa.

Signe Sirel, direktor

KUIVAJÕE NAISRAHVATANTSURÜHM – 30

Kose vald on tuntud oma taidlusringide poolest. Alles see oli, kui Kirilind oma 40-ndat tegevusaastat tähistas. Kuivajõe naisrühm tuli kokku 1981. aasta septembris Lauristini-nim. kolhoosi rühma nime all. Tantsijad kutsus kokku kolhoosi kultuurijuht Aime Bahovski. Ma ei olnud eriti õnnelik, sest mul oli juba Kose-Uuemõisas Kose EPT naisrühm. Tagantjärele ma tänan Sind, Aime, see rühm on mulle palju rõõmu toonud. Oleme osalenud kõikidel vabariiklikel tantsupidudel, Soome-Eesti tantsupidudel Helsingis ja Tartus. Oleme käinud kontsertreisidel Poolas ja Soomes, kutsutud kolmel korral esinema Vanemuise Kontserdisaali. Loomulikult on meile tähtsad olnud maakondlikud ning koduvallapeod, samuti Kose-Uuemõisa Pargipeod. Käesolevast aastast on eriliselt hinge jäänud Naistepidu Jõgeval, esinemine Tõnu Lindveti mälestuskontserdil Kuusalus ning loomulikult ainulaadne Teatetants.

Alates 2004. aastast omistatakse rahvatantsurühmadele Üldtantsupeo aastatel kategooriaid. Kuivajõe naisrühm on saanud kõrgema kategooria mõlemal korral.

Hetkel on rühmas 14 tantsijat, kellele on kõige tähtsam nende perekond, nende töö ja seejärel tantsimine. Rahvatants on saanud peredele traditsiooniks: mitmete naiste emad tantsivad memmederühmas ja lapsed erinevates laste- ja noorterühmades.

Alates septembrist 2011 on Kuivajõe naisrühmal 2 juhendajat: lisaks allakirjutanule ka Maarika Tuttelberg, kes on Kuivajõe naisrühmas tantsinud esimesest proovist alates ning juhendab ka Oru rühmi.

Oleme tänulikud Kose Vallavalitsusele ja Kose-Uuemõisa Külaarendusseltsile toetuse ja heade harjutusruumide eest. Täname ka Kosejõe Kooli, kes meile pikki aastaid peavarju andis.

Meie aastapäevakontsert toimub 2. detsembril 2011 kell 19:00 Kose-Uuemõisa Külakeskuses.

Leida Tiis

TEINE „ISADEPÄEVA PUDRUK“ ORU LASTEAIAS

20. sajandil on hakatud tähistama paljusid tähtpäevi, mis tõstavad esile lihtsaid inimesi, kauneid inimlikke omadusi ja tundeid.

Kombekate eestlastena oleme valinud ka isadepäeva selliste pühade hulka, mis loodetavasti jäädvustab ennast püsivalt meie peretraditsioonidesse. On ju see päev saanud meile omaseks ja tähtsaks just perepühana ja tore on vähemasti kord aastas rohkem tähelepanu pöörata nii isadele, vanaisadele, vendadele, onudele ning mõelda selle üle, kas isade roll on ainult raha teenida või peaks neid senisest rohkem usaldama, kaasates neid lastekasvatamisse.

Kuigi meie rahvatraditsioonis sellisel pühäl alust ei ole, on enamikus maades hakatud isadepäeva tähistama 1970. aastatel, välja arvatud Ameerika Ühendriigid, kust tähtpäeva idee algupäraselt pärineb. Seal algatati isadepäeva tähistamine juba 1909. aastal.

Ka Oru lasteaias ei unustatud isadepäeva eel ühtegi isa. Enne novembri teist pühapäeva, reedel, olid kõik isad oodatud „Isade pudrukile“. Hommikuse pudru võis sellel hommikul jätta söömata ja kohvi joomata, sest alates kella 7-st oli lasteaias avatud pudrutuba. Sarnane üritus on Mesimummi majas saanud teoks ka juba mitmed aastad tagasi. Nagu ka eelmisel üritusel, oli isasid saabunud üllatavalt palju. Koos mõne emaga, kes isasid asendasid, oli sellel hommikul pudrusööjaid 53.

Küünlavalgel ja vaikse muusika saatel said isad koos lastega veeta veidi rohkem hommikuaega kui tavaliselt. Menüüs oli kaerahelbepuder õuntega, mille peale oli maiasmokkadel võimalik panna veel maasika toormoosi. Joogiks pakuti lastele piima ning isadele kohvi. Hommikusöögi järel said isad koos lastega jäädvustada oma kohaloleku suurele paberile joonistades, kuhu oli lõpuks ilmunud suurel hulgal isasid, emasid, lapsi, lemmikloomi, kodumaju ja palju muud.

Hommikune aeg möödus kiiresti ja märkamatuult. Rõõm lapsega ühiselt veedetud ajast, kaasas väike kingitus, ruttasid isad säravalt silmil oma argipäeva toimetuste juurde.

Aitäh kõigile isadele, kes kinkisid oma lapsele mõnusa hommiku ning tegid sellega algava päeva rõõmsamaks!

Marika Rohtsaar
muusikaõpetaja

ORUS VÕISTLESID HARJUMAA KOOLINOORTE VOKAALANSAMBLID

18. novembril 2011 toimus Oru Külakeskuses järjekordne Harjumaa Koolinoorte Vokaalansamblite Festival, millest võttis osa 26 ansamblit, kokku 197 lauljat ja 17 muusikaõpetajat; lisaks klaverisaatjad Tiit Helilaid ja Liivi Arro ning kitarist Tõnu Hallik.

Võisteldi viies vanuserühmas.

Žüriis olid seekord erinevate maakondade muusikaõpetajad. Viljandimaad esindas Abja Gümnaasiumi muusikaõpetaja Siirius Sikka, kes on ka Viljandimaa Poistekoori ja Eesti Lastekoori dirigent; Sirje Graubergi Laulukooli muusikaõpetaja ja lastelaulude looja Tiina Kivimäe tuli Järvamaalt; Harjumaad esindas Kose gümnaasiumi muusikaõpetaja- koorijuht Anne Kruise, kes on ka Harjumaa Koorijuhtide ja Muusikaõpetajate Ühenduse Juhatuses esinaine.

Kose vallast osales koguni viis ansamblit, kokku 42 lauljat: õpetaja Tiina Mihkelson viis võistleva Oru Põhikooli 1. klassi ansambli ja 4. klassi ansambli; Kose-Uuemõisa Lasteaed-kooli esindas ansambel „7/4“ õpetaja Kaili Perni juhendamisel; Kose Gümnaasiumist võistles õpetaja Heli Sepa juhendatav 5. klassi ansambel; Kose Muusikakoolist tõi õpetaja Angelika Kadarik konkursile Pillipiigade vokaalrühma. Kõik meie ansamblid esinesid tubliult.

Festivali rahastas Harjumaa Omavalitsuste Liit, toetas Kose Vallavalitsus ja oma panuse andsid kõik külakeskuses tegutsevad allasutused. Suur tänu toetajaile ja abilistele!

TULEMUSED

1. - 3. klass

I koht - Saue Gümnaasiumi 3.klassi tütarlaste ansambel - juhendaja Grete Pöldma

II koht - Rae Huvikooli ansambel „Mimmud“ - juhendaja Külli Ovir

III koht - Saue Muusikakooli väikeste tüdrukute ansambel - juhendaja Ulvi Kanter

4.- 5. klass

I koht - Saue Poistekoori ansambel- juhendaja Elviira Alamaa

II koht - Paldiski laululapsed – juhendaja Kaja Normann

III koht - Kiili Kunstide Kooli tütarlaste ansambel „Päikesekiir“ – juhendaja Kaili Inno

Eriauhind: Oru PK 4. klassi ansambel – ilusa tooni ja ühtlase kõla eest

6.- 7. klass

I koht - Loo Keskkooli ansambel „Laululinnud“ - juhendaja Leili Värte

II koht - Rae Huvikooli ansambel „Mummud“ - juhendaja Külli Ovir

III koht - Kuusalu Keskkooli 6-7 kl poisteansambel - juhendaja Taavi Esko

8.- 9. klass

II- III koht - Pillipiigade vokaalrühm – juhendaja Angelika Kadarik

II- III koht - Rae Huvikooli ansambel „PAHH“ – Juhendaja Külli Ovir

10.- 12. klass

I-II koht - Saue Gümnaasiumi tütarlasteansambel „SaSir“ - juhendaja Grete Pöldma

I-II koht - Kuusalu Keskkooli tütarlaste ansambel - juhendaja Taavi Esko

DETSEMBER 2011 KOSE VALLAS TOIMUVAD

SÜNDMUSED

Dets. Täpsem kuupäev küsi K-U Raamatu- kogust		FOTOSTUUDIO : Teeme pilte lahkuva aasta lõpul. Oodatud on kõik , kes soovivad jäädvustada oma pere või sõpru. Täpsemalt Kose-Uuemõisa raamatukogust ja külakeskusest	Kose-Uuemõisa Külakeskus
02.12.	19.00	AASTAPÄEVAKONTSERT Kuivajõe naisrühm 30	K-Uuemõisa Külakeskus
07.12.	17.00	ÕPITUBA: ehete valmistamine. Omaosalus	Kose Päevakeskus
09.12.		Oru JÕULULAAT	Oru Külakeskus
10.12.		JÕULULAAT	Kose Spordimaja
13.12.	15.00	INKOTUBA	Kose Päevakeskus
13.12.	17.00	ÕPITUBA: teeme kingitusi (värvime kalosse ja palju muud). Omaosalus	Kose Päevakeskus
14.12.	19:00	Ülevallaline mäluturniir Mäluveski 3.voor	Oru Külakeskus
14.12.	15.00	LAULUKLUBI – laulame jõululaule.	Kose Päevakeskus
17.12.	20:00	JÕULUSALONG : esinevad isetegevuslased. Tantsuks ansambel AKORD	Oru Külakeskus
20.12.	10.00	Kose valla koduste laste JÕULUPIDU	Oru Külakeskus
28.12.	15.00	KLUBIÕHTU – mõtisklusi lahkuvast aastast ja lootustest uuel aastal	Kose Päevakeskus
31.12.		LASTEHOMMIK – etendus, mängud	Kose Gümnaasium

NÄITUSED

21.12.-20.12. 20.12.-24.01.2012	PALVERE KÜLA KÄSITÖÖNÄITUS VALGE MAA..... Kose Kunstikooli algklasside õpilaste tööde näitus	Kose Raamatukogu Kose Raamatukogu
------------------------------------	--	--------------------------------------

TÄNUKIRI

12. novembril korraldas Kose Lions Klubi järjekordse, neljanda, heategevusliku Sügispeo Oru külakeskuses. LC Kose korraldab heategevuslikke üritusi, et toetada oma valla laste ja noortega seotud projekte. Viimaste aastate suuremad toetused on läinud puuetega laste suvelaagri korraldamiseks.

Pidu oli uhke- Buffet-lauaga (eesti k. selvelaud), ansambli saatel tantsu- ning kireva eeskavaga, mida ohjas õhtujuht Peeter! Lionsid olid kohal pea täies koosseisus koos leedidega, kes olid hoolitsenud maiustustelaua katmise eest. Korda läks nii Rahapoti loterii- kui ka oksjon, siinkohal tänusõnad loterii võitjale Pillele, kes annetas kogu võidusumma- 85 eurot! lastele!

Tänusõnad kõigile peolistele, kes andsid oma panuse heategevuseks, Aivar Ilvesele, kes pani oma tänusõnad korraldajatele luuletusse, samuti Kose Kaarlile, Kolu poe Terjele ja Sven`ile, ansamblile Alderjants, õhtujuht Peetrile ja kõigile teistele, kes olid osalised peo kordaminekul.

LC Kose nimel Andres Lutsar

LC KOSE

12.novembril 2011.aastal toimus Kose Lions klubi korraldatud järekorras 4. sügispidu, mille tulu läks Kose puuetega laste suvelaagrile. Mina, Aivar Ilves olen käinud kahel peol. Heameel on näha, et Kose kandis on nii noori kui vanemaid inimesi, kes ei pea paljuks annetada raha heategevuseks. Kose Lions klubi suurt tutvustamist ei vaja, selleks jääb lehe formaat väikseks. Need ennastsalgavad mehed on vaprad kui lõvid, viisakad ja muhedad. Ja kuna lõvid on Ilvese sugulased kaslased, siis on ka mul hea meel, et mul nii head sugulased olemas. Saadan Kose Teatajale Kose Lions klubile tehtud luuletuse, mille võiksite tänutäheks nende panuse eest Kosele esile tuua.

Kes ei tea Kose Lions klubi ka!
On ajast ja arust elust maha jäänud ka!
Sest südamest töötavad Kose Lions klubi ka!
Ei jäta Kose Lions klubi abivajajaid hätta ka!

Lapsi ja peresid armastavad nagu oma pere ka!
Isameelsus elu motoks neil on ka!
On üllad ja aatelised inimesed ka!
Nii tegutsebki juba 15aastat Kose Lions klubi ka!
Süda ja hing neil õigel kohal ja hell on ka!

Tegu on peite luuletusega, kus on peidus Kose Lions.
Valmis Kose Raamatukogus november 2008a.
Autor - "Ravila Kaslane" alias Aivar Ilves.

PEREVÄGIVALLAST

Peresisene vägivald on kogu maailmas laialdaselt levinud. Läbi sajandiste on naised pidanud oma valuga üksi toime tulema, neil pole olnud teadmisi ega õigusi olukorra lahendamiseks. Sageli on leitud, et agressiivsuse füüsiline väljaelamine kuulub traditsioonilise meheliku käitumise juurde ning peetakse loomulikuks vägivaldsuse andestamist naise poolt. „Kõik kuked kisuvad“, on ka meil laialtlevinud ütlus. Perevägivalda õigustab ka arusaam, et see on elukaaslaste omavaheline asi, mida lahendatakse kodus kõrvalise sekkumiseta; kodu on püha ja puutumatu ja seal toimuvat ei tohi väljaspoole viia. Tihti tunneb paarisuhte vägivalla tagajärjel kannatanud naine end hoopis ise süüdi ja ei suudagi midagi ette võtta.

Kuna miljonid mehed maakera eri paikades kasutavad naistega suheldes iga päev vägivalda, siis pole võimalik rääkida mõne üksiku psüühiliselt tasakaalutu või hälbelise käitumisega indiviidi probleemist. Eestis viis Eesti Avatud Ühiskonna Instituudi sotsioloog Iris Pettai poolt läbi viidud uuringu kohaselt on naistevastane vägivald Eestis massiliselt levinud, ületades Põhjamaid oma taseme poolest enam kui kaks korda. Paljudes Euroopa riikides tegeletakse perevägivallaga viimased 30 aastat, meil vast viimane 10. Esimene naiste varjupaik avati Tartus 2003, Tallinnas alles 2005.

Maailmas läbiviidud naistevastast vägivalda käsitlevate uuringute tulemusel kannatavad naised kannatavad koduse vägivalda all üheksa korda sagedamini kui mehed, kusjuures 2/3 kõigist naiste vastu suunatud vägivalda juhtumitest pannakse toime naise abikaasa või elukaaslase poolt enamikul juhtudel naise kodus. Mõtlemapanev on ka fakt, et 50% meestest, kes kasutavad naiste suhtes vägivalda, kohtlevad halvasti ka oma lapsi.

Eestis on suuremates linnades ja keskustes olemas perevägivalda tõttu kannatavatele naistele varjupaigad ja nõustamiskeskused, kuhu naised saavad pöörduda ka koos lastega. Probleemid jäävad tihti lahendamata aga valdades, kus teineteist hästi tuntakse ja suhted on igati põimunud. Vägivaldne mees näit. parandab naabrimehe autot, naabrimees ise on aga kohalik konstaabel ja tema naispartner sotsiaaltöötaja. Naise kaebused „lahustuvad“ suhetesüsteemis ja abi asemel jääb naine uue süüdistuselaine ohvriks. Sellises olukorras on oluline leida kedagi, kelle abil vägivallaringist välja murda : olgu see valla ametnik, vastava ettevalmistuse saanud vabatahtlik, ustav naaber või vihjetelefon, kuhu naine oma murega pöörduda saaks. Abi saamiseks pöördu - MTÜ Tallinna Naiste Kriisikodu Sakala 12, www.naisteabi.ee, www.avasilmad.eu

Ülle Kalvik
MTÜ Tallinna Naiste Kriisikodu, psühholoog

Halva nähtavuse korral või pimedal ajal liigeldes peab jalakäija kandma helkurit või kasutama valgusallikat

Kui senikehtinud nõue kohustas helkurit kandma vaid kõnniteel ja valgustamata teel liikudes (tingimused, mis vastasid enamjaolt maantee liikluskeskkonnale), siis uus liikluseadus näeb ette pimedal ajal liigeldes üldist helkuri kandmise kohustust. Seega, helkurit tuleb pimedal ajal kanda ka asulas.

Jalakäijahelkur on Euroopa Liidu direktiivi kohaselt isikukaitsevahend, mille turvalisusnõuded on kehtestatud vastava standardiga. Nõuetekohasel helkuril või selle pakendil peab olema tähistus CE EN13356 (LS § 11 lg 4).

Korralik helkur on hästi märgatav lähitulede valgusvihus vähemalt 150m ja kaugtulede valgusvihus vähemalt 300m kauguselt.

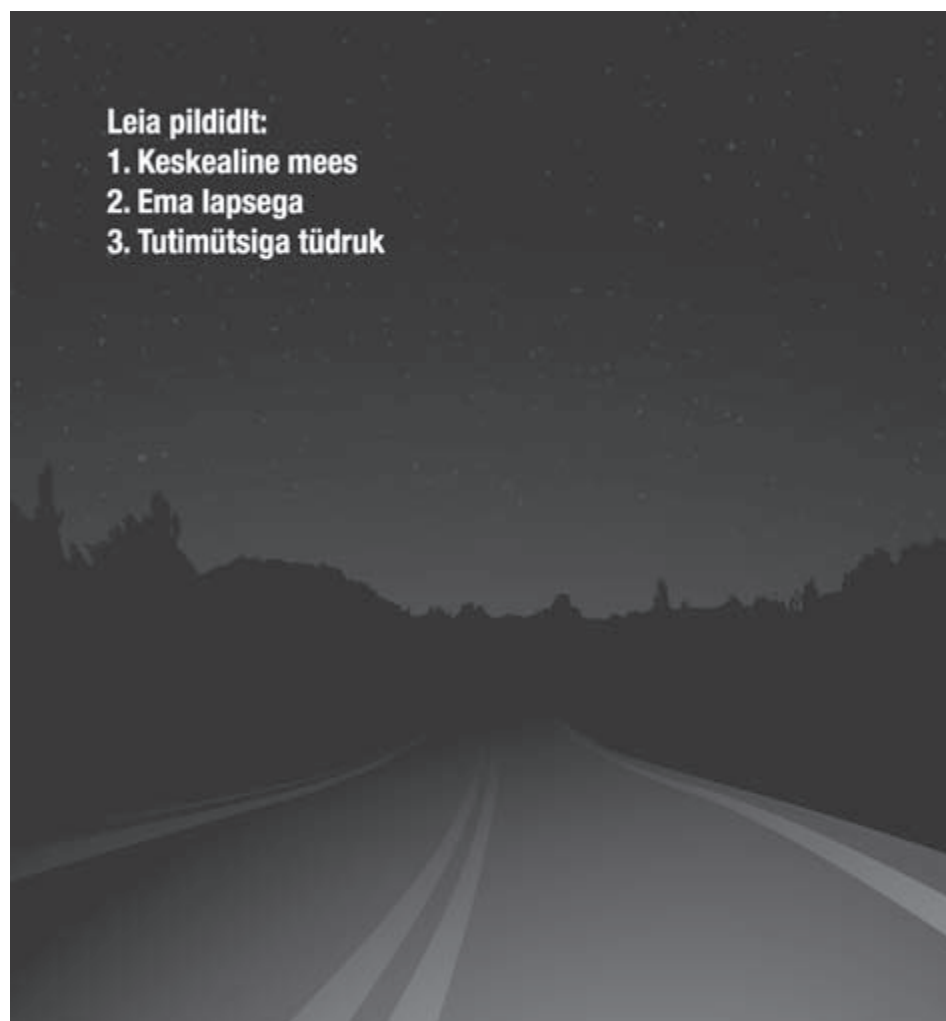
Kuigi jalakäija näeb tuledega autot juba kaugelt, eristab autojuht ilma helkurita jalakäijat lähitulede valgusvihus alles 30-40 m kauguselt. Pimedas sõites häirivad juhti veel vastusõitvate autode tuled, kriimustused ja mustus esiklaasil või vihm ja udu. Halb ilm võib peaaegu poole võrra vähendada seda teepikkust, millel autojuht helkurita jalakäijat märkab. Halvemal juhul on see vaid 15-20 meetrit, mis ei ole piisav, et juht suudaks pidurdades jalakäijale otsasõitu vältida.

Kiirusel 90 km/h on auto peatumisteede kuival teekattel ligikaudu 70 meetrit. Märjal või lumisel teekattel on peatumisteede märgatavalt pikem. Korralik helkur on auto lähitulede valguses nähtav juba 130-150 meetri kauguselt. Autojuhile jääb siis piisavalt aega, et reageerida ja mööduda helkurit kandvast jalakäijast ohutult.

Kuidas helkur kinnitada?

Helkureid on riietele püsivalt ja ajutiselt kinnitatavaid. Helkur tuleb riietele kinnitada nii, et see oleks nähtav võimalikult mitmest suunast. Kuna maanteel peab kõndima vasakpoolsel teepeenral, siis tuleb rippuv helkur paela ja haaknõelaga kinnitada enda riiete paremale, sõiduteepoolsele küljele.

Helkur peab jääma rippuma umbes põlve kõrgusele – samal kõrgusel asetsevad ka sõidukite tuled. Oluline on jälgida, et helkur jope või mantli ääre alt välja paistaks. Pimedas liikudes suurendab jalakäija ja jalgratturi märgatavust ka hele riietus.

Leia pildidlt:

1. Keskealine mees
2. Ema lapsega
3. Tutimütsiga tüdruk

Helkuri toime põhineb tema ehitusel: helkur peegeldab temas olevatele peegelpindadele langenud valguskiire tagasi valgusallika suunas. Kui helkuri pind on kraabitud või kulunud, tuleks helkur uue vastu vahetada, kuna tema valgustpeegeldav toime on märgatavalt väiksem kui tervel ja puhtal helkuril.

Enda nähtavaks tegemine on vajalik ka jalgratturil.

Põhivarustusena peavad igal jalgrattal olema kollased või valged helkurid vähemalt ühe ratta mõlemal küljel (nt kodarahelkurid) ning ees valge ja taga punane helkur. Lisaks peab pimedas sõites rattal põlema ees valge ja taga punane tuli. Jalgratturil nagu ka pimedas autost väljunud juhil on enda nähtavaks tegemiseks soovitatav kasutada helkur materjaliga varustatud ohutusriietust. Autojuhil nõutav ohutusvest peab vastama standardi CE EN471 2-klassi ohutusriietuse nõuetele.

**KOSE VALLA
KODUSTE LASTE JÕULUPIDU**

**20. DETSEMBRIL KELL 10.00
ORU RAHVAMAJAS**
Külla tulevad
Näitleja Liia Kanemägi ja
rahvapillimees Margus Veenre

**PEOLE ON OODATUD KÕIK
1 – 7 AASTASED KOOLIS VÕI
LASTEAIAS MITTEKÄIVAD LAPSED**

Buss Jõulupeole:
Ravila 9.15 (bussipeatusest), Kose 9.30
(platsilt), Kose-Uuemõisa 9.40
(bussipeatusest). Peale jõulupidu viib buss
peolised koju tagasi.

Kui laps ei saa peol osaleda, siis lapse
Jõulupaki saab kätte vallamajast 18. - 30.
detsembrini (vallmaja avatud igal tööpäeval
8.00-17.00, reedel 8.00 - 16.00 lõuna
12.30 – 13.30)

**SEL AASTAL KUTSEID KOJU EI
SAADETA!**

Info: 6339 305 Anu Mesila

EAKATE UUSAASTAPIDU**Oru Külakeskuses**

toimub 07. jaanuaril 2012
kell 14.00 – 18.00

Kohvilaud ja tants
Töötab baar

Peo korraldavad Oru Pensionäride Ühendus
Höbelõim, Oru Külakeskus ja Kose Vallavalitsus.

Vajalik eelregistreerimine Kose Päevakeskuses
tel. 6756202 või Oru Külakeskuses tel.
6079230.

Buss toob kohale ja viib koju
Ravila ja Kose piirkond

Buss väljub Kose-Ristilt 12.50, Vardjast 13.00,
Ravilast 13.10, Palverest 13.20, Visklast 13.30,
Kose söökla esiselt parkimisplatsilt 13.40
Kose-Uuemõisa, Kuivajõe, Kolu piirkond
Buss väljub Kose-Uuemõisa bussijaamast
13.00, Kuivajõelt 13.10, Karlast 13.15, Sepalt
13.25, Kolust 13.45

Transpordi vajadusest teistes piirkondades
palun andke eelregistreerimisel teada.

MÄNNIARU PUHKEMAJA KÕRVAL AVATUD

BO:KA PUBI

OLETE OODATUD NAUTIMA HEAD SÖÖKI
JA MEELDIVAT ATMOSFÄÄRI.

PAKUME PÄEVAPRAADI

OLEME AVATUD

P-N 12-20

R-L 12-02

ASUME KOSE VALLAS ORU KÜLAS TUHALA NÕIAKAEVU VAHETUS
LÄHEDUSES

K-U TREIMER OÜ**EHITAB, REMONDIB:**

- ehitus- ja remonditööd
- eramute ehitus
- katuste ja fassaadide ehitus ja remont
- san. tehnilised tööd
- 18 m noolega auto-korvtöstuki rent

tel/faks 675 1230

GSM 511 5482, 5347 4909

e-mail: treimer.treimer@mail.ee

**AS K.U. Mell
müüb**

**Kruusa
Liiva
Killustikku
Sõelutud mulda**

Transpordivõimalus

Täpsemalt tel.
56483838
ja kodulehelt
www.mell.ee

BUSLAND OÜ
Karla külas ootab oma
meeldivasse, töökasse
kollektiivi:

• **BUSSIDE
VÄRVITÖÖDE
ETTEVALMISTAJAID**

• **BUSSIDE
VÄRVIJAJAID**

CV saata e-mailile:
merike@busland.ee
Info tel: 56 631 628

REHVITÖÖD

Asun Kuivajõe ja Kose
vahelisel teelõigul.
Müüa kasutatud
talverehve.

Tel. 56568300

09.detsembril kell
15.00-17.00 toimub
Kose Päevakeskuses
Eesti-Soome jalatsivabriku
naturaalnahast
talvejalatsite müük.
Talvejalatsid lambavilla
voodriga.
Väga soodsad hinnad!

Müüa 1-toaline korter

Kose alevikus,
Kodu tn 22.
Hind 14000.-EUR

Info tel nr 5150234,
e-mail
janno100@gmail.com

OÜ KOSE VESI võtab tööle**PEARAAMATUPIDAJA-
KLIENDITEENINDAJA**

Nõutav vähemalt 3 aastane
töökogemus pearaamatupidajana.

Kasuks tuleb:

- Riigiraamatupidamise tundmine
- EEVA raamatupidamistarkvara tundmine
- Hea suhtlemisoskus

Sooviavaldus kandideerimiseks koos
CV-ga saata 15.detsembriks
e-mailile: info@kosevesi.ee

Kose-Uuemõisa Lasteaed-Kool

kuulutab välja konkursi
LASTEAIAOÕPETAJA
ametikoha täitmiseks

tööleasumine 23.01.2012.

Avaldus, CV ja haridust tõendavate
dokumentide koopiad esitada
09.12.2011
adressile Pargi 6, Kose-Uuemõisa
75102 Harjumaa või
e-postile kula@kose.ee

Info telefonil 6751 401, 52 23 623

ADVENDI- JA JÕULUAEG KIRIKUS

Laupäeval, 10. detsembril kell 17.00 adventikontsert Kose kirikus. Laulab Tallinna Kammerkoor
 Pühapäeval 18. detsembril kell 14.00.-17.00. Kose pastoraadis adventiaja perepäev. Oodatud on lapsed (sõltumata vanusest), emad-isad, vanaisad-vanaemad. Valmistume üheskoos jõuludeks, loome meeleolu. Kose kiriku laste lauluring esitab muusikalise lavastuse "Jõuluevangeelium".
 Eelregistreerimine ja info kose@eelk.ee

JÕULUPÜHAD KOSE KIRIKUS:**Jõululaupäeval 24.12.**

kl 17.00 jõuluõhtu 1. jumalateenistus
 kl 21.00. jõuluõhtu 2. jumalateenistus

Vana-aastaõhtul 31.12.

kl 17.00 jumalateenistust armulauaga kirikus

1. Jõulupühal, 25.12.

kl 11.00 jumalateenistus armulauaga kirikus
 kl 15.00 jumalateenistus Pikva kabelis

JÕULUPÜHAD TUHALA KIRIKUS:**Jõululaupäeval 24.12.**

kl 15.00 jõuluõhtu jumalateenistus kirikus

Vana-aastaõhtul 31.12.

kl 15.00 jumalateenistus armulauaga kirikus

<p>Avaldame kaastunnet Aleksandrile ja Jürile peredega ning Nikolaile ema, vanaema ja abikaasa Anna surma puhul. Corle OÜ</p>	<p>Avaldame sügavat kaastunnet Jüri Leonovile kalli ema surma puhul. Oleme mõtetes sinuga. Jaano perega</p>	
<p>Avaldame südamlikku kaastunnet Epp Tähele perega kalli abikaasa ja isa Tõnu Tähe kaotuse puhul. Kose Gümnaasiumi koolipere</p>	<p>Avaldame kaastunnet Epule, Mariannele ja Rasmusele abikaasa ja isa, LC Kose asutajaliikme Tõnu Tähe surma puhul. Kose Lions Klubi</p>	
<p>Avaldame sügavat kaastunnet Stellale ja Arabellale peredega kalli õe kaotuse puhul. Kose Gümnaasiumi koolipere</p>	<p>Avaldame sügavat kaastunnet Salme Söödi abikaasale ja lähedastele kalli inimese lahkumise puhul. Kose Pasunakoor</p>	<p>Avaldame sügavat kaastunnet Karin Vahemäele kalli isa kaotuse puhul. Kose Gümnaasiumi koolipere</p>
<p>Mälestame meie seast lahkunud Anna Leonova't ja avaldame kaastunnet omastele. KÜ Vahtraleht elanikud</p>	<p>Südamlik kaastunne Külli Sanglale perega kalli isa kaotuse puhul. Busland OÜ kollektiiv</p>	<p>Mälestame Tõnu Tähe't ja avaldame kaastunnet omastele. KÜ Vahtraleht elanikud</p>

VÄLJAANDJA KOSE VALLAVALITSUS

Toimetaja: S. Bärge, tel. 6 751 279. Toimetuse liikmed: K. Bakradze, E. Sepp, I. Väli
 Kose Teatajasse minev info saada iga kuu 22. kuupäevaks meiliaadressile koseteataja@kose.ee või helista telefonil 6 751 279.
 Kujundus: OÜ Digimap, trükk AS Printon Trükikoda. Hind üksikmüügis 0.32 EUR